

Sygn. akt IX Ka 579/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu IX Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Jarosław Sobierajski (spr.)

Sędziowie SSO Rafał Sadowski

SSO Barbara Plewińska

Protokolant st.sekr.sądowy Katarzyna Kotarska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Toruniu Marzenny Mikołajczak

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2015 roku

sprawy M. P., oskarżonego o przestępstwo z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 287 § 1 kk w zb. z art. 269 b § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych M. B. i K. B.

od wyroku Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 29 sierpnia 2014 roku sygn. akt VIII K 376/14

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. zwalnia oskarżycieli posiłkowych M. B. i K. B. od kosztów sądowych za drugą instancję i wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt IX Ka 579/14

UZASADNIENIE

M. P. został oskarżony o to, że w okresie od nieustalonego dnia nie później niż w dniu 06 czerwca 2013 roku w (...) Banku (...) przy ul. (...) w T. w zamiarze, aby n/n osoba pozyskała hasła do konta internetowego prowadzonego przez (...) S.A., a następnie dokonała zmiany bez upoważnienia istniejących numerów kont zdefiniowanych odbiorców na rachunku bankowym należącym do firmy (...) S.C. z/s w P., udostępnił jej swój rachunek bankowy o numerze (...) prowadzony przez bank (...) w celu przelania środków pieniężnych i osiągnięcia korzyści majątkowej w kwocie 24 244,78 zł na szkodę firmy (...) S.C. z/s w P. firmy czym pomógł w dokonaniu czynu zabronionego

- tj. o czyn z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 287 § 1 kk w zb. z art. 269 b § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

Wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2014 roku Sąd Rejonowy w T., sygn. akt VIII K 376/14, uznał oskarżonego za winnego tego, że latem 2013 roku w T. pomógł nieustalanej osobie do udaremnienia wykonania orzeczenia Sądu lub innego organu państwowego poprzez udaremnienie lub uszczuplenie zaspokojenia wierzyciela przez ukrycie swojego zajętego majątku w ten sposób, że po założeniu na swoje nazwisko w (...) rachunku bankowego o numerze (...) przekazał tej osobie wszelkie dokumenty i kody dostępu wraz z kartą bankomatową do tego konta, tj. występku z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 300 § 2 kk i za to, w myśl art. 19 § 1 kk, na podstawie art. 300 § 2 kk, wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk, warunkowo zawiesił

na okres 3 lat próby, oddając go jednocześnie w tym czasie, na podstawie art. 73 § 1 kk, pod dozór kuratora sądowego i zobowiązując, na podstawie art. 72 § 1 pkt 5 kk, do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu.

Na podstawie art. 45 § 1 kk orzekł od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa przepadek korzyści majątkowej uzyskanej z przestępstwa w kwocie 500 złotych.

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokata W. M. kwotę 619,92 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu.

Zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych, a wydatkami obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten zaskarżył **w całości na niekorzyść oskarżonego pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych**, zarzucając obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na jego treść:

- art. 410 kpk, art. 415 § 5 kpk i art. 424 kpk poprzez nieuwzględnienie okoliczności, że na rachunku bankowym oskarżonego pozostaje zabezpieczona w toku postępowania kwota 5854,80 zł, co do której nie orzeczono obowiązku naprawienia szkody, a oskarżony winien być zobowiązany do wyrównania oskarżycielom posiłkowym całości kwoty

- art. 627 kpk poprzez brak zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego na rzecz oskarżycieli posiłkowych mimo zgłoszenia stosownego wniosku

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie od oskarżonego zwrotu kwoty 24.244,78 zł solidarnie na rzecz oskarżycieli posiłkowych na podstawie art. 415 § 5 kpk oraz zasądzenie od oskarżonego na ich rzecz według norm przepisanych kosztów pomocy prawnej w postępowaniu przed sądem I i II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, jako bezzasadna w stopniu oczywistym, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Jako trafne zaaprobować należy nie tylko poczynione zgodnie z regułami wynikającymi z art. 7 kpk ustalenia i dokonaną przez sąd meriti ocenę prawną zachowania oskarżonego, który na swoje nazwisko założył konto bankowe i następnie udostępnił je innej osobie, ale i rozstrzygnięcie o karze, którego ukształtowanie niezgodnie z zasadami prawa materialnego w istocie zarzucił – twierdząc, że doszło do obrazy przepisów postępowania - skarżący.

Zastrzeżeń nie budzi ani wysokość samej kary, która ukształtowana została zgodnie z regułami określonymi w art. 53 kk, ani uznanie, że jej efektywne wykonanie nie jest konieczne do osiągnięcia w tym wypadku celów postępowania.

Sąd I instancji słusznie poprzestał również na wzmocnieniu jej dolegliwości poprzez orzeczenie obligatoryjnego środka karnego w postaci przepadku kwoty równej co do wysokości kwocie korzyści majątkowej, jaką oskarżony odniósł bezpośrednio z popełnienia przypisanego mu przestępstwa, tj. sumy 500 zł, którą otrzymał od mężczyzny o imieniu A. za udzieloną mu pomoc. Argumentacja skarżącego nie przekonuje, że sąd meriti winien był orzec wobec oskarżonego także obowiązek naprawienia szkody na rzecz oskarżycieli posiłkowych i to poprzez zapłatę całości kwoty, którą – za pośrednictwem założonego na jego nazwisko rachunku bankowego - utracili ze swojego konta.

Zgodnie z regułami prawa materialnego, określającymi zasady kompensaty szkód w postępowaniu karnym, do których odsyła przywołany przez skarżącego przepis postępowania - art. 415 § 5 kpk, warunkiem nałożenia w tym postępowaniu na skazanego obowiązku skompensowania szkody jest skazanie go za popełnienie takiego przestępstwa, w wyniku którego ona powstała, innymi słowy – stwierdzenie, że pozostawała ona w związku przyczynowym nie z jakimś popełnionym przez kogoś przestępstwem, z którym w ogóle coś wspólnego miał skazany, ale z konkretnym przestępstwem przypisanym mu w toku postępowania.

W przedmiotowej sprawie warunek ten nie został spełniony.

Bezspornym było, że w wyniku przelania pieniędzy z konta bankowego oskarżycieli posiłkowych na konto założone na nazwisko oskarżonego zostały naruszone interesy majątkowe K. B. i M. B.. Rzecz jednak w tym, że stwierdziwszy po przeprowadzeniu postępowania, że oskarżony w tym, że do tego doszło miał konkretnie taki udział, że założył konto bankowe, które następnie – w zamian za drobną opłatą - udostępnił innej osobie i uznając to jego zachowanie za bezprawne, sąd orzekający nie przypisał mu dopuszczenia się takiego przestępstwa, którego skutkiem byłoby powstanie jakiegokolwiek szkody po stronie oskarżycieli posiłkowych (innymi słowy – że byli oni pokrzywdzonymi przestępnym zachowaniem oskarżonego w takim rozumieniu, jakie nadawane jest temu pojęciu na gruncie prawa karnego). Z poczynionych – także co do strony podmiotowej – ustaleń, których prawidłowości nie zakwestionował skarżący, dzieląc także przyjętą przez sąd kwalifikację prawną – jasno wynikało wszak, że oskarżony nie miał świadomości tego, w jakim konkretnie celu wykorzystane zostanie założone na jego nazwisko konto bankowe, a zwłaszcza tego, że zostanie ono użyte do tego, by zaszkodzić oskarżycielom posiłkowym. Zgromadzone dowody – oceniane z uwzględnieniem standardów swobodnej oceny dowodów - stanowiły wystarczającą podstawę jedynie do przyjęcia, że mógł on przypuszczać, że zostanie ono wykorzystane do tego, by co najmniej utrudnić, bądź nawet udaremnić, zaspokojenie jakiegoś wierzyciela i godząc się na to, że tak właśnie będzie, udzielił pomocy mężczyźnie o imieniu A.. Sąd I instancji uznał go zatem za winnego popełnienia przestępstwa polegającego na tym, że zakładając konto bankowe, a następnie przekazując dane umożliwiające dostęp do niego innej osobie, pomógł jej do udaremnienia wykonania jakiegoś orzeczenia poprzez udaremnienie lub uszczuplenie zaspokojenia jakiegoś wierzyciela wskutek ukrycia zajętego rachunku bankowego, i wypełniającego znamiona występku z 18 § 3 kk w zw. z art. 300 § 2 kk. Mimo, iż okazało się, że w praktyce zachowanie oskarżonego, który udostępnił innej osobie swoje konto bankowe, umożliwiło komuś dokonanie przestępstwa właśnie na szkodę pokrzywdzonych, to jego samego, jako osoby, która nie zdawała sobie z sprawy z tego, że konkretnie coś takiego się stanie (ani nawet nie mogła takiego rozwoju wydarzeń przewidzieć) i z którego zawinionymi, przestępnymi działaniami szkoda, którą ponieśli M. i K. B., nie pozostawała w związku z tym w adekwatnym związku przyczynowym, nie można było obciążyć odpowiedzialnością za nią (poprzez nakazanie jej kompensaty). Sam fakt, że pieniądze oskarżycieli posiłkowych w wyniku innego przestępstwa innej osoby znalazły się w pewnym momencie na koncie bankowym zarejestrowanym na jego nazwisko, który wybiórczo akcentuje apelacja, nie stanowił wystarczającej przesłanki do nałożenia na oskarżonego obowiązku kompensaty odniesionej przez nich w wyniku ich utraty szkody poprzez zobowiązanie go do zapłaty na ich rzecz równowartości całej tej kwoty.

Powyższe uniemożliwiało także orzeczenie w przedmiotowej sprawie o sumie, która jeszcze nie została z tego konta wypłacona i została zabezpieczona w toku postępowania. Skoro znalazła się ona tam, wprawdzie w wyniku pewnego przestępstwa, jednakże bynajmniej nie czynu oskarżonego (tzn. bezprawnego, zawinionego zachowania oskarżonego, które stanowiłoby przestępstwo powodujące szkodę pokrzywdzonych), brak było podstaw do zastosowania uproszczonej, przewidzianej w prawie karnym, procedury dochodzenia roszczeń i orzeczenia o niej w procesie karnym zarówno na podstawie art. 46 kk, jak i art. 45 kk („zwrot”). Zastosowanie – również na mocy domniemania z art. 45 § 3 kk – także i tego ostatniego przepisu uzależnione jest wszak od stwierdzenia, że kwota nie tyle miała - ogólnie rzecz biorąc - przestępne pochodzenie, co stanowiła korzyść majątkową osiągniętą przez sprawcę z tego konkretnego przestępstwa, za którego popełnienie został skazany. W wypadku znalezienia się na koncie jakiejś osoby pieniędzy o przestępnym pochodzeniu, jeśli nie została ona skazana za popełnienie takiego przestępstwa, które prowadziło do pokrzywdzenia „właścicieli” tych pieniędzy, brak jest podstaw prawnych do uczynienia zadość na tej drodze ich interesom majątkowym.

Pokrzywdzonym - po uznaniu oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 300 § 2 kk w kształcie przypisanym mu zaskarżonym wyrokiem - pozostaje domaganie się zwrotu tych pieniędzy „normalnie” na drodze postępowania cywilnego. Na straży ich interesów stoi pominięta przez skarżącego regulacja zawarta w art. 294 kpk. Wynika z niej wszak, że ustanowione zabezpieczenie wcale nie upada automatycznie z chwilą wydania wyroku, którym nie zostaną prawomocnie orzeczone: grzywna, przepadek, nawiązka, świadczenie pieniężne lub nie zostanie nałożony obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, ani nie zostaną

zasądzone roszczenia o naprawienie szkody. Art. 294 § 1 kpk in fine stanowi bowiem, że zabezpieczenie takich roszczeń upada w takiej sytuacji z mocy prawa dopiero wówczas, gdy powództwo o te nieuwzględnione roszczenia, na straży których zabezpieczenie stało, nie zostanie w postępowaniu cywilnym wytoczone przed upływem 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku. Wykazanie przez dochodzącego tych roszczeń dalszej aktywności w celu ich realizacji po tym, jak niemożliwa okazała się ich kompensata w postępowaniu karnym, skutkować będzie więc tym, że zabezpieczenie będzie nadal trwać i znajdzie się w gestii sądu cywilnego. Bez wątpienia w jego interesie, jako podmiotu, który zainteresowany jest w utrzymaniu zabezpieczenia, leżeć będzie zawiadomienie sądu karnego o fakcie wytoczenia takiego powództwa, gdyż sąd karny nie ma obowiązku z urzędu ustalać, czy zostało ono w ciągu 3 miesięcy wytoczone, czy nie.

Skoro z zaskarżonego wyroku wynika, że oskarżony nie został skazany za popełnienie przestępstwa, które prowadziłyby do pokrzywdzenia oskarżycieli posiłkowych, brak było również podstaw do zasądzenia na ich rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w toku postępowania w sprawie.

Sąd odwoławczy nie dopatrył się też w zaskarżonym orzeczeniu żadnych uchybień mogących stanowić bezwzględne przyczyny odwoławcze, będących podstawą do uchylenia wyroku z urzędu, dlatego – jako słuszny – został on utrzymany w mocy.

Na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 634 kpk sąd odwoławczy zwolnił oskarżycieli posiłkowych - na zasadzie słuszności - od ponoszenia kosztów sądowych za drugą instancję, obciążając wydatkami postępowania odwoławczego Skarb Państwa.